

Startup vállalkozások az oktatásban egy sikeres magyar startup, a LOGISCOOL példáján keresztül¹

Kézai Petra Kinga
Széchenyi István Egyetem
Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola, Győr

Bevezetés

A tanulmány kapcsolatot keres a startup vállalkozások és az oktatás között. A tanulmány célja, hogy átfogó képet adjon startup vállalkozások és az oktatás kapcsolatáról hazánkban.

Kutatási kérdés: Vannak-e Magyarországon olyan startup vállalkozások, melyek profilja az oktatás és jelentős nemzetközi potenciállal rendelkezik?

A startup jelenleg nagyon népszerű téma. A médiában zajló promótálás következtében a nagyközönség is érdeklődik az új vállalkozási ötletek iránt. A tanulmány első felében a startup fogalmát ismertetem a szakirodalom feldolgozásával, majd áttekintem a startup ökoszisztéma jellemzőit és bemutatom az oktatási profilú startupokat Magyarországon. A tanulmány második részének célja egy esettanulmány bemutatása egy budapesti székhelyű oktatási startupról, a Logiscoolról. A Logiscool egy programozó iskola, mely élményalapú programozást kínál 6-18 éves gyermekeknek a világ 11 országában. A tanulmány a Logiscool útját kívánja bemutatni a keletkezéstől a fejlődésen át a nemzetközi piacra lépésig. A tanulmány jövőbeli kitekintéssel zárul.

1. Startup vállalkozások az oktatásban

A tanulmányban arra keresem a választ, hogy vannak-e oktatási profillal rendelkező startup vállalkozások Magyarországon és kik a képviselőik. A következő kérdésekre keresem a választ:

1. Milyen iparágakban vannak jelen a startup vállalkozások?
2. Vannak-e oktatás profillal rendelkező startup vállalkozások?
3. Amennyiben vannak, hol helyezkednek el Magyarországon?
4. Kik a képviselőik?

1.1. A kutatás módszertana

A tanulmány megírása során a következő módszerekkel dolgoztam:

Szekunder kutatást végeztem:

- Az Európai Startup Monitor 2015. évi jelentése alapján megfogalmazom a startup fogalmát (saját fordításban került bele a tanulmányba).
- Kaleidoszkóp (2016), a Nemzeti Innovációs Hivatal hivatalos kiadványa alapján megvizsgálom, hogy a startupok az egyes iparágakban milyen arányban vannak jelen.
- Insider Startup Adatbázis alapján megvizsgáltam az oktatási profillal rendelkező magyar startupokat.
- A Logiscool vállalkozás történetét és fejlődését a cég honlapja (www.logiscool.com) és újságcikkek alapján mutatom be.

¹ A tanulmány az EFOP-3.6.1-16-2016-00017, Nemzetköziesítés, oktatói, kutatói és hallgatói utánpótlás megteremtése, a tudás és technológiai transzfer fejlesztése, mint az intelligens szakosodás eszközei a Széchenyi István Egyetemen projekt keretében készült.

Primer kutatást végeztem:

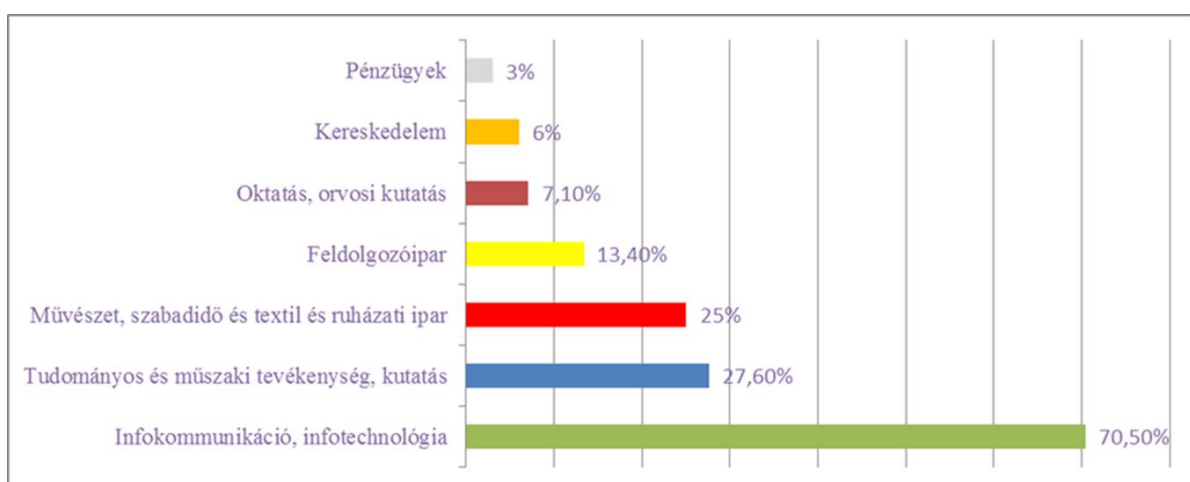
- A Győri StartITup közösség 2018. október 3-án megrendezett Startup Szerda rendezvényének keretében részt vettem Dr. Breuer Anita, alapító és tulajdonos „Bemutatkozik a Logiscool” című előadásán, illetve az előadását követően félig strukturált interjút készítettem vele.

1.2. Az Európai Startup Monitor – ESM

Az Európai Startup Monitor a Német Startups Association (DSA) hozta létre 2015-ben azzal a céllal, hogy egy átfogó és összehasonlítható tanulmányt készítsenek a startup ökoszisztémáról. A kutatásban az Európai Unió (EU) 15 tagállama és Izrael startup képviselőinek közreműködésével gyűjtik az adatokat, és készítenek tanulmányt. A kutatás során több mint 2300 startup vállalkozást vizsgáltak meg, akik több mint 31 000 alkalmazottat foglalkoztattak. A Német és az Európai Startup Monitor úgy határozza meg a startup vállalkozást, hogy „olyan 10 évnél nem régebbi vállalkozás, mely technológiájában vagy üzleti modelljében magasan innovatív; szignifikáns munkavállalói növekedést és/vagy bevételnövekedést tud felmutatni (arra törekszik)” (Kollmann–Stöckmann–Hensele–Kensbock 2017; ESM 2015).

1.3. Startup és oktatás

A Nemzeti Innovációs Hivatal információs rendszere mintegy 330 különböző fázisú hazai startuptot tartalmaz. Az adatbázisban szereplő vállalkozások több mint kétharmada (70,5%-a) az IT szektorhoz kapcsolódik. Ez az arány egybevág a startupokról alkotott képpel, miszerint, ha nem is kizárólag, de túlnyomó többségben IT cégekről van szó. A startup vállalkozások több mint negyede (27,6%) végez tudományos, kutatási tevékenységet a műszaki vagy természettudományos területen (ezeknek egytizede biotechnológiai vállalkozás). Hasonló arányban (28,4%) vannak jelen a művészethez, szabadidőhöz és a ruházati ipari ágakhoz kapcsolódó innovatív kezdő vállalkozások, melyekkel az ún. kreatív ipari vállalkozásokat azonosíthatjuk. A regisztrált hazai startupok mindössze 7,1%-a köthető oktatás és orvosi kutatás gazdasági ágakhoz (1. sz. ábra). Bár a startupok sok esetben informatikával foglalkozó vállalkozások, ezt mégsem lehet kizárólagos jellemzőnek tekinteni. Ezt támasztják alá a Kaleidoszkóp adatbázisban található adatokat is (Kaleidoszkóp 2016).

1. sz. ábra: Az egyes gazdasági ágakhoz köthető regisztrált magyar startupok aránya (%)

Forrás: Nemzeti Innovációs Hivatal adatai alapján saját szerkesztés

1.4. Oktatási profilú startup vállalkozások Magyarországon

Az Insider Startup Adatbázis a Magyar Techcrunch adatbázis, amelyet 2011-ben Miskolczi Csaba hozott létre azzal a céllal, hogy a magyar startup ökoszisztéma résztvevőit egy

adatbázisba tömörítse. Az adatbázisban az alábbi oktatási profilú magyar startupok szerepelnek:

- Easymaths: A startup neve – matematika egyszerűen – tükrözi a tevékenységet. Az Easymaths online platform, Magyarország piacvezető online egyetemi matematikaoktató oldala, több mint 10000 regisztrált taggal. A regisztráció után több száz videó áll rendelkezésre, amelyek segítik a diákokat a sikeres vizsga letételében. (<https://easymaths.hu/>)
- Rebot: „Ne dobd ki, készíts robotot!” Ez a szlogenje a REBOT építőkészletnek, melynek küldetése, hogy szórakoztatva, olcsón és nem utolsó sorban a környezetvédelmi szemléletet fejlesztve oktassa a gyerekeket a programozás és a robottechnika alapjaira. (<http://rebotkit.net/>)
- Leopoly: A 3D nyomtatás, szkennelés, az AR és VR technológiák új digitális tájakat és lehetőségeket teremtenek az iparágak és a mindennapi emberek számára. A startup célja, hogy mindenki számára egyszerűvé, gyorsá és megfizethetővé tegye a 3D és a VR alkalmazást. A saját CAD és modellezés alapú szoftveres megoldásaik megkönnyítik és gyorsítják a felhasználást: Ezek 3D / VR objektumok, digitális eszközök és terek létrehozása, testre szabása és összeállítása. (<https://leopoly.com/>)
- Kürt Akadémia: A Kürt Akadémia olyan szellemi műhely, ahol izgalmas és érdekes üzleti és informatikai témákkal ismerkedhetnek meg a résztvevők, komoly szakmai hírnévvel rendelkező oktatók vezetésével, gyönyörű környezetben. (www.kurtakademia.hu)

2. A Logiscool Kft. bemutatása

A Logischool egy sikeres oktatási profilú magyar startup vállalkozás, mely egyben családi vállalkozás.²

2.1. Logiscool Kft. tevékenysége és története

2013-ban Dr. Breuer Anita és férje Csitári Gyula megalapították családi vállalkozásként a Logischoolt, amely egy élmény alapú programozó iskola. Koncepciója egyedülálló. Mindössze négy év alatt vállalkozásból vállalatná alakult át. Az alapítók gyermeküknek kerestek olyan lehetőséget, ahol programozást tanulhat, de rádöbbenek, hogy nincs ilyen képzés. Dr. Breuer Anita 2013-ban olvasott egy cikket az interneten arról, hogy vannak olyan programnyelvek, melyek kifejezetten a gyerekeknek szólnak. Ezek a programnyelvek arra törekednek, hogy megszerettessék a gyerekekkel a programozást, tehát egy sötét képernyő és érthetetlen angol nyelvű karakterek helyett színes és egyszerű módon vezetik rá a gyerekeket a programozás rejtelmére. Így született meg a vállalkozás ötlete. Tudták, hogyha valamit játszva gyermekkorban megtanul az ember, az nagyon mélyen rögzül, és később erre lehet tovább építeni.

2014. januárban nyitották meg az első iskolájukat, Budaörsön. Már az első kurzusra több mint 100 diák iratkozott be. A cég koncepciójának a része, hogy nemcsak év közben tartanak kurzusokat, hanem nyári táborokat is szerveznek, amelyek nagyon népszerűek. Speciális programozással kapcsolatos tematikájuk van a programozáshoz. A Logischoolban hatéves kortól oktatnak gyerekeket. Gyakorlatilag se írni, se olvasni nem kell tudni. A legfontosabbnak azt tartják, hogy élmény alapú programozó iskola. Már az első óráról úgy mennek haza a diákok, hogy sikerélményük volt, mert elkészítik a saját számítógépes

² A családi vállalkozások fogalom meghatározásáról az Európai Unió az alábbiak szerint definiálja: „Családi vállalkozásnak minősülnek, méretüktől függetlenül azon gazdasági társaságok, amelyek irányításában a tulajdonos mellett legalább még egy családtag részt vesz, valamint a család tulajdoni hányada meghatározó szerepet (Nyílt részvénytársaság esetén minimum 25+%; Zárt részvénytársaság esetén minimum 50+%) biztosít a családnak a tulajdonosi döntésekben (Konczosné-Szombathelyi 2014).

játékukat. A szülőknek azt ígérik, hogy megtanítják a gyermekeket a számítógép értelmes használatára. Olyan alapvető tudást adnak a diákjaiknak, ami a 21. században, mire kikerülnek a munkaerőpiacra, alapvető lesz, mint ma az idegen nyelv ismerete (1. sz. táblázat).

A 21. században a digitális írástudás a legfontosabb készség, az embereket a mindennapjaikban számítógépek, okos gépek, okos otthonok veszik körül. Ezek napi használatához szükséges a logikus, algoritmikusgondolkodás, melynek feltétele a digitális írástudás és a programozói ismeret. Ezeknek az ismereteknek a fejlesztését tűzte ki célul a Digitális Oktatási Stratégia (DOS 2020).

A 21. században hatalmas a hiány IT szakemberekből. Az Európai Unióban azt jósolják, hogy közel 800.000 betöltetlen programozói állás lesz, mivel az oktatási rendszerek nem tudják ezt kitermelni. A digitális világ azt igényli, hogy legyenek programozó szakemberek. Ez jó befektetés a szülőknek a gyermekeik jövőjébe, illetve a jövőbeli üzleti partnereiknek. A jelenlegi világ abba az irányba megy, hogy ez az informatikai tudás alapkövetelmény lesz. Nem lesz minden diákból hardcore- és csúcsprogramozó, de a tudás, amit oktatnak, a jövőben jó alapot szolgáltat.

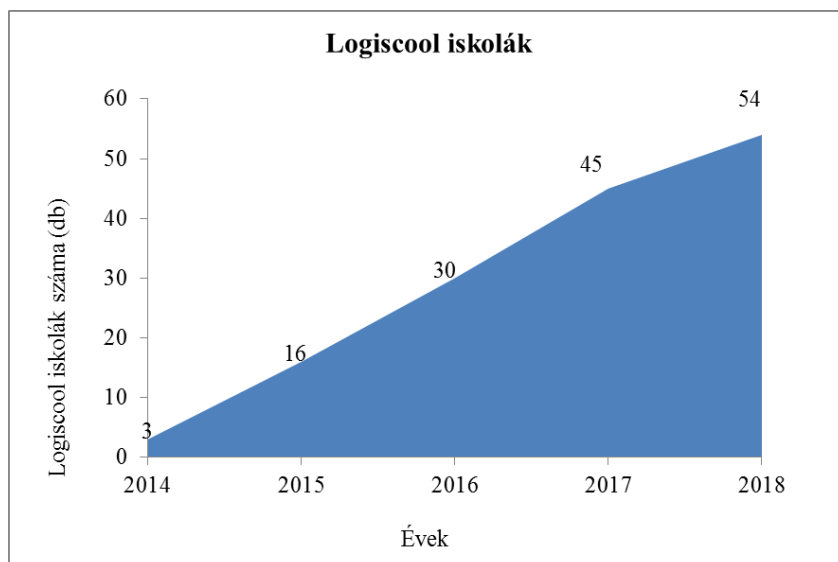
A Logiscool az emberi erőforrás hiányára is tökéletes megoldást dolgozott ki. Informatikus tanárok mellett jellemzően fiatal egyetemistákkal dolgoznak. Az egyetlen feltétel, amit az egyetemistáknak teljesíteniük kell, hogy legalább egy programnyelvet ismerjenek. Oktatóikat pedig saját maguk képezik: rendszerismereten túl pedagógiai képzést is biztosítanak számukra. Pontos órajegyzettel támogatják az oktatókat, melyből jelenleg 400 órajegyzet van készen.

Programozás: saját számítógépes játékok készítése
KODU: 3D-s számítógépes játékok készítése
UNITY: 2D/3D számítógépes játékok készítése Unityben
GAME DESIGN: játéktervezés és programozás
CODIA: Minecraft-világok programozása
ROBOTIKA-LEGO: Lego Mindstorms EV3 robotok építése és programozása
ROBOTIKA-mBot: mBot robotok építése és programozása
Digitális alapozó: bevezetés első osztályosok számára
BRIDGE bizniscool: élményalapú vállalkozási műhely gyerekeknek
Nyári tábor

1. sz. táblázat: A Logiscool által kínált kurzusok
 Forrás: Saját szerkesztés a www.logiscool.com alapján

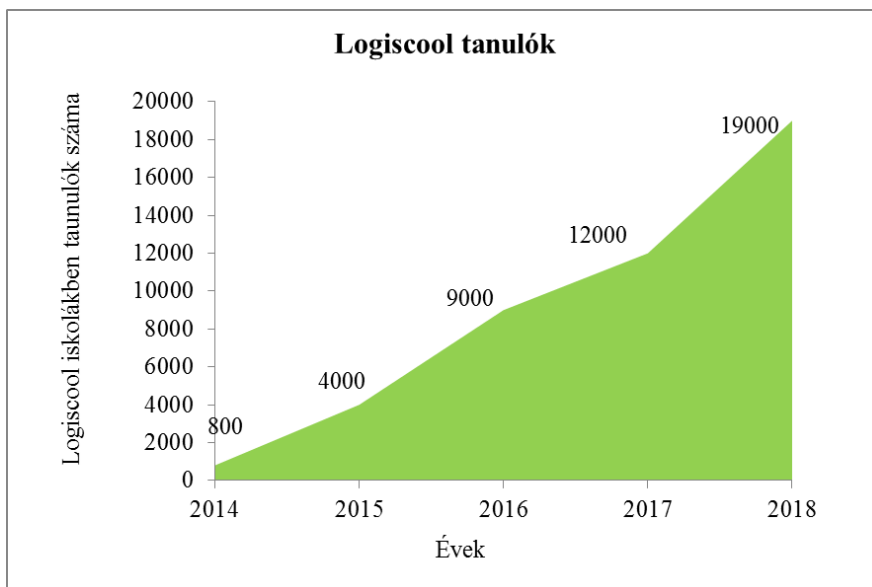
2.2. A vállalkozás fejlődési pályája

A családi vállalkozás megalapításakor volt egy üzleti tervük arról, hogy mikor és hol nyitják meg a következő iskolákat. Az eredeti tervet csak az első három iskoláig tudták tartani, majd újra kellett tervezni, mert a kínált kurzusokra akkora volt a kereslet. Futótűzként terjedt az iskola híre és az előre meghatározott tervnél sokkal gyorsabb terjeszkedést várt el a piac (2. és 3. sz. ábra). Ahhoz, hogy alkalmazkodni tudjanak a piaci igényekhez, egy új koncepcióra és tőke bevonására volt szükség. Az eredeti koncepcióval nagyot álmodtak: saját oktatási platform, iskolairányítási rendszer és saját tananyag. A tananyagokat maguk fejlesztették nagy szaktudású munkatársakkal.

2. sz. ábra: A Logiscool iskolák száma (2014-2018)
 Forrás: Dr. Breuer Anita előadása alapján készült saját szerkesztés

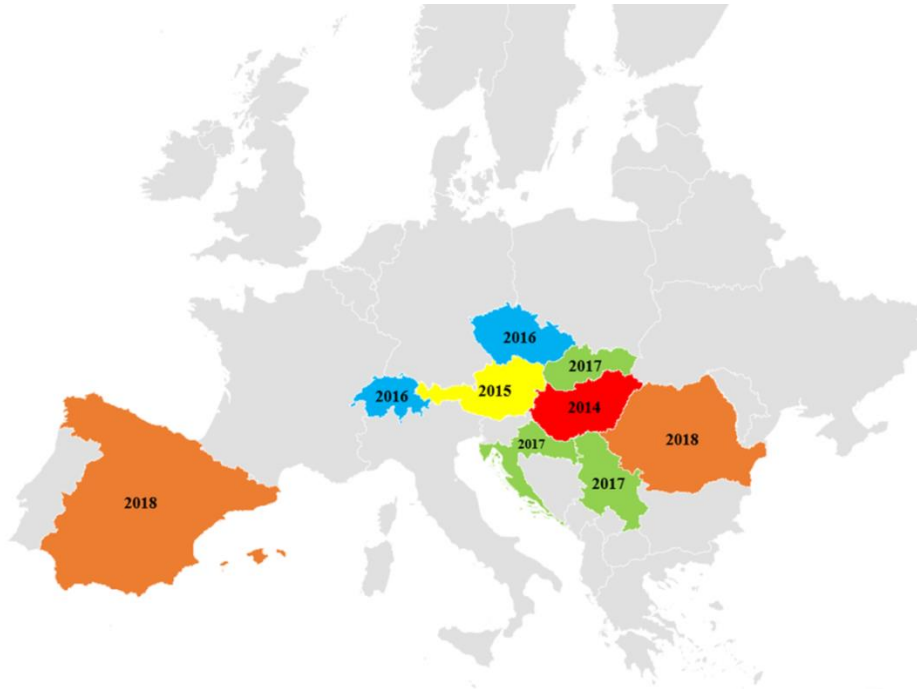
A Logiscool iskolák számának expanzív növekedéséhez külső tőkét kellett bevonni. Ehhez egy Magyarországon kevésbé ismert módszer alkalmaztak: Bevontak egy üzleti angyal³ befektetőt, Balogh Pétert. Az üzleti angyal a tőke mellett mentorálással is segítette a franchise koncepció kialakítását. A franchise-koncepció lényege az volt, hogy értékesítettek egy iskolát, majd a franchise csatlakozási díjből finanszírozták a növekedés következő lépéseit.

3. sz. ábra: A Logiscool tanulóinak száma (2014-2018)
 Forrás: Dr. Breuer Anita előadása alapján készült saját szerkesztés

A sikeres tőkebevonásnak köszönhetően négy év alatt, 2014-2018 között 19000 fő diákot tanítottak a Logiscool iskolákban programozni (4. sz. ábra).

^{3]}De kik is valójában az üzleti angyalok? Az angolszász elnevezést a szakirodalom több szinonimával (üzleti angyal, angyal befektető, „informális befektető”, privát kockázati tőkés, informális kockázati tőkés stb.) együtt használja. Az egyes definícióváltozatokat három aspektusból vizsgáljuk meg: a befektetők személyének, a befektetés formájának és a tőkét kereső vállalkozások körének a szemszögéből.” (Makra – Kosztópulosz 2004: 719)

4. sz. ábra: A Logiscool külföldi partnerei (2014-2018)
 Forrás: Dr. Breuer Anita előadása alapján készült saját szerkesztés

A külföldi terjeszkedésnél kulcsszerepet játszottak a külföldön élő magyarok. Bár ők külföldön élnek, mégis nyomon követik a magyarországi történéseket. Így nyitotta meg egy Bécsben élő magyar pár az első külföldi Logiscool iskolát Bécsben 2015-ben. Kezdetben fókuszáltak arra, hogy az oktatás külföldön az adott ország nyelvén történjen, ennek megfelelően az óravázlatokat, programokat, mindent le kellett fordítani az adott nyelvre, ez rengeteg erőforrást elvitt. 2018-tól már master franchise partnerekkel dolgoznak, tehát egy adott területre keresnek egy felelős master franchise partnert. 2018. októberben hat master franchise partnerrel dolgoztak együtt. Dr. Breuer Anita elmondta, hogy a legkönnyebb volt Romániában terjeszkedni. 2018. januárban nyitotta master franchise partnerük az első iskolát Romániában, majd 2018. szeptemberig további 5 iskolát nyitott Románia szerte, ahol 800 diákot tanítanak programozni. Az egyes országokban a kulturális különbségeknek köszönhetően nagyon másként viselkednek az emberek. Például Svájcban a szülők már januárban beiratják gyermeküket egy szeptemberben induló képzésre, míg Spanyolországban az utolsó utáni pillanatban jelentkeznek a kurzusra.

A legbonyolultabb volt a piacra jutás Mexikóban és az Amerikai Egyesült Államokban, ahol hat hónapig tartott a franchise regisztrációja. Az USA-ban rendkívül bonyolult az átvilágítási rendszer, de végül sikeresen zárták a vizsgálatokat és 2018. októberben megnyitották az első iskolát Floridában, az USA-ban (Breuer 2018).

2.3. A vállalkozás aktuális és jövőbeni kihívásai, kitekintés

Dr. Breuer Anita a „Bemutatkozik a Logiscool” című előadását követő interjúban elmondta, hogy arra a legbüszkébb, hogy nem egészen 4 év alatt 19 000 diákot tanítanak programozni, 11 országban. A megalapítás óta minden évben megduplázták a bevételeiket. A 2018-as év végére egy milliárd forint árbevételt vártak. Amire szintén nagyon büszke, bár a fejlődéshez szükséges franchise rendszer kialakításához tőkebevonásra volt szükségük, de rövid időn belül vissza tudták fizetni a kapott befektetést, így mára már elköszöntek az üzleti angyal

társuktól, így a vállalkozás a család kezében van. Egyre több és egyre távolabbi master partnereik vannak.⁴

A jelenlegi legfontosabb feladataik:

- Szervezetfejlesztés;
- Franchise-koordináció;
- Sales- és marketingadaptáció.

A Logiscool központban jelenleg 30 fő dolgozik, de további 10 fővel bővíteni szeretnék a központ dolgozóinak a létszámát, hogy koncentráljanak a fejlesztésre és a további óravázlatok készítésére. (Dr. Breuer Anitával készült interjú alapján)

Összegzés

A tanulmány célja az volt, hogy betekintést adjon startup vállalkozások és az oktatás kapcsolatáról egy sikeres magyar startup, a Logiscool példáján keresztül. A tanulmány első felében a startup, majd a startup ökoszisztéma jellemzőit ismertetem a szakirodalom segítségével, bemutatva a magyar oktatási profilú startup vállalkozásokat az Insider adatbázis alapján, majd egy nemzetközi potenciállal rendelkező példát dolgoztam fel.

A Logiscool családi vállalkozás, mely élményalapú programozást kínál 6-18 éves gyermekeknek a világ 11 országában. Ami nem sikerül a közoktatásnak, hogy digitális írástudást tanítson a fiataloknak, azt egy magyar startup megvalósította. A cég soha nem remélt fejlődésen ment keresztül a négyéves cégtörténete alatt. Ma már master franchise partnereket keresnek és terjeszkednek tovább. A startup megoldást talált az emberi erőforrás hiányának problémájára is. Fiatal egyetemistákat alkalmaznak oktatóként, akiket maguk képeznek ki. A szlogenjük az élmény alapú alkotás és programozás. A Logiscool Kft. hatásos példát mutat arra, hogy egy magyar oktatási startup is érhet el nemzetközi sikereket.

Irodalom

- Breuer, A. 2018. *Bemutatózik a Logiscool. előadás és félig strukturált interjú; StartITup Győr Község Startup Szerda rendezvényén.* 2018. október 3.
- Kézai, P. K. 2018. *Education startup in the market economy.* 6th IRI Economics Conference. 14-15. January 2019.
- Kollmann, T.–Stöckmann, C.–Hensele, S.–Kensbock, J. 2017. *KPMG Deutsche Startup Monitor. Mut und Macher. Bundesband Deutsche Startups. KPMG in Deutschland. 6.* https://deutscherstartupmonitor.de/fileadmin/dsm/dsm-17/daten/dsm_2017.pdf (letöltve: 2018.12.01.)
- Konczosné Szombathelyi, M. 2014. *Családi vállalkozások generációváltásának kockázata. 2.* <https://kgk.sze.hu/images/dokumentumok/kautzkiadvany2014/KSZM.pdf> (letöltve: 2018.12.01.)
- Makra, Zs.–Kosztópulosz, A. 2004. Az üzleti angyalok szerepe a növekedni képes kisvállalkozások fejlesztésében Magyarországon. *Közgazdasági Szemle* LI. évf. július–augusztus. 717–739.
- Nemzeti Innovációs Hivatal 2017. Mi a startup? *Kaleidoszkóp* 7. nih.gov.hu/download.php?docID=30433 (letöltve: 2018.12.01.)

Internetes források

- http://eduline.hu/felnottkepzes/Logiscool_programozo_iskola_fiataloknak_FMFDP7 (letöltve: 2018.11.11.)
- http://europeanstartupmonitor.com/fileadmin/esm_2016/report/ESM_2016.pdf (letöltve: 2018.01.12.)
- <http://insiderblog.hu/startup-adatbazis/> (letöltve: 2018.11.11.)
- http://rebotkit.net/?fbclid=IwAR1DbGpvRLRSjfHWCyigdT5FNhteawfmQoUk51SxG4zUgAOfMCcuw9TVn_U (letöltve: 2018.12.01.)
- <http://www.kormany.hu/download/0/cc/d0000/MDO.pdf> (letöltve: 2018.11.22.)
- <https://deusthestartups.org/en/> (letöltve: 2018.11.11.)
- <https://easymaths.hu/> (letöltve: 2018.11.11.)
- <https://kurtakademia.hu/> (letöltve: 2018.11.11.)
- <https://leopoly.com/> (letöltve: 2018.11.11.)
- <https://startupgyor.hu/> (letöltve: 2018.11.11.)
- <https://www.logiscool.com/hu> (letöltve: 2018.11.11.)